

- 1 **Učitelství jako profese**
 - 1.1 Počátky učitelského vzdělávání v evropském kontextu – systematické a koncepčně metodologické přístupy / *Tomáš Kasper, Markéta Pánková* ...9
 - 1.2 Učitelství jako profese oddaná svému poslání / *Zdeněk Helus* ...18

- 2 **Profesionalizace učitelského vzdělávání ve střední a jižní Evropě**
 - 2.1 Učitelské vzdělávání mezi státem a církví – rakouský příklad v letech 1774–1869 / *Wolfgang Brezinka* ...29
 - 2.2 Učitelská příprava v Rakousku mezi řemeslem/ „výcvikem“ a vědeckým pojetím/profesionalizací (1774–1869) / *Gerald Grimm* ...51
 - 2.3 Vzdělávání učitelů v habsburské monarchii – severovýchodní italské oblasti (1786–1866) / *Simonetta Polenghi* ...65
 - 2.4 Profesionalizace učitelského vzdělávání v českých zemích v pozdním osvícenství / *Tomáš Kasper* ...76
 - 2.5 Metoda – obsah vzdělávání učitelů elementárních škol a nástroj školské osvícenské reformy / *Dana Kasperová* ...86
 - 2.6 Význam Aleše Vincence Pařízka v přípravě učitelů elementárních škol / *Magdaléna Šustová* ...101
 - 2.7 Vývoj učitelského vzdělávání ve Slovinsku v kontextu filantropismu a pietismu / *Edvard Protner* ...113

- 3 **Profesionalizace učitelského vzdělávání v uherských zemích**
 - 3.1 Počátky institucionalizované přípravy maďarských učitelů nižších škol / *András Németh* ...124
 - 3.2 Počátky a vývoj profesionalizace vzdělávání učitelů na Slovensku do roku 1918 / *Blanka Kudláčová* ...138

- 3.3 Pedagogické koncepty a metody ve vzdělávání učitelů v Sedmíhradsku v 19. století – vlivy filantropismu a herbartismu / *Ana Victoria Sima* ...152
- 4 **Profesionalizace učitelského vzdělávání v německých zemích a ve Švýcarské konfederaci**
- 4.1 Učitelský seminář – reformní instituce vzdělávání učitelů v německých zemích / *Gert Geißler* ...163
- 4.2 Vývoj didaktických disciplín v kontextu konceptu „pedagogického vzdělání“ v herbartismu / *Rotraud Coriandová* ...173
- 4.3 Počátky diskuse o vzdělávání učitelů ve Švýcarsku (v kantonu Curych) v 18. století / *Esther Bernerová* ...183
- 4.4 Velká očekávání, málo zkušeností, slabé výsledky: vzdělávání učitelů v jeho počátcích / *Jürgen Oelkers* ...196
- 5 **Profesionalizace učitelského vzdělávání v severní Evropě**
- 5.1 Uno Cygnaeus a jeho role ve vzdělávání učitelů finských nižších škol / *Ehrenhard Skiera* ...214
- 6 **Profesionalizace učitelského vzdělávání v jihovýchodní Evropě**
- 6.1 Herbartismus a jeho význam pro vzdělávání učitelů v Bulharsku / *Albena Chavdarová* ...228
- 6.2 Počátky vzdělávání učitelů nižších škol v Makedonii od poloviny 19. století / *Suzana Miovska-Spaseva* ...239
- 6.3 Počátky vzdělávání učitelů nižších škol v Bosně a Hercegovině / *Snježana Šušnjara* ...249
- 6.4 Vývoj vzdělávání učitelů nižších škol v Černé Hoře v letech 1862–1914 / *Vučina Zóric* ...259

Literatura ...270

Résumé ...294

Summary ...298

O autorech ...302

Věcný rejstřík ...312

Jmenný rejstřík ...317